

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Сумський державний університет**

Введено в дію наказом ректора  
№0999-І від 22 жовтня 2024 р.

**Положення**  
**про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету**  
(Версія 05)

**1. Загальні положення**

1.1 Положення про освітні програми вищої освіти (далі – Положення) регламентує порядок розроблення, затвердження, оприлюднення, реалізації, моніторингу та періодичного перегляду й закриття освітніх програм (далі – ОП) підготовки фахівців освітніх ступенів (далі – ОС) «бакалавр», «магістр» та «доктор філософії», їх основні види, а також принципи управління ними.

1.2 Положення розповсюджуються на всі підрозділи, що є розробниками ОП.

1.3 Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», інших законодавчих і нормативних актів, що визначають види, зміст, структуру та процедуру розробки, затвердження, відкриття, оприлюднення, реалізації та закриття ОП.

1.4 Положення враховує Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти<sup>1</sup>, діє в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та нормативній базі забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ<sup>2</sup>, є складовою останньої та розміщується у відповідному електронному Реєстрі.

**2. Основні терміни, визначення та аббревіатури**

**Вибіркова частина ОП** – складова, що забезпечує вільний вибір здобувачами вищої освіти освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною ОП та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених ОП (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання) в очному, змішаному або дистанційному форматах з урахуванням їх індивідуальних потреб, спрямовану на формування та розвиток як загальних, так і фахових компетентностей. Окремими елементами можуть бути: бути: майнор (minor); мейджор (major); дисципліни каталогів вибіркового циклу загальної та фахової підготовки.

**Викладачі та інші особи, залучені до проведення занять за ОП**, – працівники університету з-поміж науково-педагогічних працівників (далі – НПП), а також професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців, які залучаються до проведення теоретичних і практичних занять на ОП, розробки програм наукових досліджень, спільного виконання науково-дослідних робіт, організації практики здобувачів вищої освіти (стажування НПП на виробництві) відповідно до навчальних планів ОП.

**Документаційний склад ОП** – набір необхідних нормативних та методичних документів, що регулюють реалізацію ОП.

**Здобувачі вищої освіти** – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої

<sup>1</sup> Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Brussels, 2015

<sup>2</sup> Реєстр основної нормативної бази системи управління якістю діяльності Сумського державного університету.  
<https://normative.sumdu.edu.ua>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.2
СумДУ		Версія 05

освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

**Зміст ОП** – перелік освітніх компонентів, включених до ОП.

**Індивідуальна освітня траєкторія** – індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. Особливості формування індивідуальної освітньої траєкторії визначаються нормативною базою СумДУ, що регулює окремі аспекти організації освітнього процесу.

**Каталог курсів** – деталізований опис курсів (дисциплін) ОП, який містить окремо для кожного курсу (дисципліни) його опис у формі робочої програми навчальної дисципліни та регламенту.

**Керівник робочої проєктної групи ОП (гарант ОП)** (підготовки фахівців ОС «бакалавр», «магістр», «доктор філософії») – науково-педагогічний або науковий працівник, який / яка несе відповідальність за її якість, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до ОП спеціальністю, (цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї ОП).

**Майнор (minor)** – вибіркового навчального циклу, що включає дисципліни непрофільної для здобувача вищої освіти предметної сфери та дозволяє йому сформуванню компетентності іншої галузі або спеціальності; minor пропонується в рамках широкого переліку вибірових дисциплін.

**Мейджор (major)** – вибіркового навчального циклу, що включає дисципліни профільної для здобувача вищої освіти предметної сфери та дозволяє йому сформуванню поглиблену індивідуальну траєкторію професійного спрямування.

**Навчальні цикли (блоки)** – це сукупність складових змісту ОП, поєднаних за ознаками приналежності їх змісту до спільного напрямку: обов'язкова частина (цикл загальної підготовки, цикл фахової підготовки, практика, атестація); вибіркова частина (вибіркові компоненти циклу загальної підготовки (ЗП-каталог); вибірові компоненти циклу фахової підготовки (ПП-каталог)).

**Науково-педагогічні працівники (НПП)** – ректор; перший проректор; проректор з наукової роботи; проректор з науково-педагогічної роботи; директор навчально-наукового інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом; декан факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом; директор бібліотеки; завідувач (начальник) кафедри; професор; доцент; старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист; науковий працівник бібліотеки; завідувач аспірантури, докторантури.

**Обов'язкова частина ОП** – частина, що визначається та узгоджується відповідним стандартом вищої освіти в термінах результатів навчання, обов'язкова для освоєння всіма здобувачами вищої освіти за цією ОП.

**Освітній компонент** – самодостатня та формально структурована одиниця навчального плану (модуль, навчальна дисципліна, курсова робота (проєкт), практика, кваліфікаційна робота (проєкт)), що має чіткий перелік результатів навчання, відповідні критерії оцінювання та визначену кількість кредитів ЄКТС.

**Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма** – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою цілей та результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може передбачати єдину спеціалізацію або не передбачати спеціалізації

**Особа з особливими освітніми потребами** – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти, або особа, яка потребує додаткової постійної чи

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.3
СумДУ		Версія 05

тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

**Профіль освітньої програми** – короткий опис її основного призначення, що містить суттєву інформацію про програму (галузь знань, рівень ОП, програмні результати навчання, особливості навчального середовища, а також основні види навчання, викладання та оцінювання). Інформація про профіль ОП міститься у додатку до документа про вищу освіту.

**Робоча проектна група освітньої програми (РПГ ОП)** (підготовки фахівців ОС «бакалавр», «магістр», «доктор філософії») – орган, що утворюється за наказом ректора СумДУ для безпосередньої участі у всіх процедурах, пов'язаних з розробкою, затвердженням, моніторингом та переглядом ОП, у процедурах зовнішнього оцінювання якості (ліцензування, акредитація тощо) та самооцінюванні.

**Стейкхолдери освітніх програм, зацікавлені сторони** – фізичні та юридичні особи, які мають зацікавленість в реалізації конкретної ОП, тобто певною мірою залежать від неї та / або можуть впливати на її структуру, зміст та якість.

**Структурно-логічна схема ОП** – послідовність освітніх компонентів, включених до ОП, та їх зв'язки між собою.

**Умови реалізації ОП** – сукупність кадрового, матеріально-технічного, навчально- методичного, інформаційного, фінансового і соціального забезпечення освітнього процесу.

### 3. Класифікація освітніх програм

#### 3.1 Ознаки освітньої програми

3.1.1 Окрема ОП відноситься до одного з рівнів вищої освіти та спеціальності. У межах однієї спеціальності університетом можуть реалізуватися декілька окремих ОП. ОП можуть спільно реалізувати декілька інститутів / факультетів або освітніх організацій, включаючи міжнародні.

3.1.2 Кожна ОП має окремий навчальний план та графік навчального процесу, що затверджуються вченою радою спільно з ОП або в рамках підготовки до нового навчального року.

3.1.3 ОП та навчальний план розробляються державною мовою, у разі реалізації іншомовних ОП мають мати переклад мовою викладання.

3.1.4 Кожна ОП управляється РПГ ОП та має керівника (гаранта ОП). Загальне управління ОП в межах спеціальності здійснюється групою забезпечення спеціальності.

3.1.5 Окрема ОП характеризується особливим набором видових ознак (п. 3.2), відмінність за видом за одним критерієм класифікації є ознакою окремих ОП.

#### 3.2 Види освітніх програм

Залежно від критерію класифікації ОП можуть належати до різних видів:

3.2.1 За рівнями вищої освіти ОП поділяються на програми: початкового (короткого циклу) вищої освіти; першого (бакалаврського) рівня; другого (магістерського) рівня; третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня.

3.2.2 За ступенем вищої освіти ОП поділяються на програми підготовки фахівців ОС «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» та «доктор філософії».

3.2.3 За предметним полем ОП можуть відповідати одній предметній області або бути міждисциплінарними, створеними в межах міждисциплінарної предметної області.

Міждисциплінарні освітні програми забезпечують: досягнення визначених компетентностей, зокрема з числа передбачених стандартами вищої освіти спеціальностей, що утворюють міждисциплінарну предметну область; набуття компетентностей і результатів навчання відповідного рівня вищої освіти та відповідного кваліфікаційного рівня, визначеного Національною рамкою кваліфікацій. На кожному рівні вищої освіти до міждисциплінарної предметної області не можуть включатися спеціальності, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

3.2.4 За спрямування ОП поділяються на освітньо-професійні та освітньо-наукові. Освітньо-професійна програма розробляється для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівня (прикладне спрямування). Освітньо-наукова програма розробляється для другого (магістерського) рівня вищої освіти (академічне спрямування) та для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.4
СумДУ		Версія 05

3.2.5 За визнанням відповідності нормам якості ОП можуть бути:

- акредитованими – мають державну та / або міжнародну акредитацію;
- неакредитованими – нові програми, які не мають жодного випуску;
- сертифікованими – мають сертифікати відповідності українських та / або міжнародних професійних організацій та сертифікаційних центрів, сертифікати від роботодавців;
- такими, що мають внутрішні документи визнання та / або оцінки якості (наприклад, висновки міжнародної або української незалежної експертизи, висновки наглядових та управлінських рад; висновки роботодавців тощо).

3.2.6 За ступенем відповідності ОП завданням навчання осіб з особливими освітніми потребами ОП можуть бути адаптованими (приспособованими для навчання осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням обмежень життєдіяльності, зумовлених їх станом здоров'я, та індивідуальних можливостей) та неадаптованими. Особливі потреби не зводяться до інвалідності. Додаткову підтримку можуть потребувати, наприклад, здобувачі вищої освіти, які мають дітей.

3.2.7 За моделями організації освітнього процесу ОП поділяються на:

- ОП, які реалізуються за традиційною моделлю організації освітнього процесу, що передбачає проведення занять викладачів із здобувачами в прямому контакті безпосередньо в аудиторіях;
- ОП, які реалізуються за дистанційною моделлю, що передбачає індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;
- ОП, які реалізують за змішаною моделлю<sup>3), 4)</sup>, що передбачає при проведенні контактних занять викладачів із здобувачами або ж під час самостійної роботи здобувача навчальної взаємодії у віртуальному навчальному середовищі університету, та застосування, за потреби, інших технологій, сервісів, платформ (Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо).

3.2.8 За приналежністю (місцем реалізації) ОП можуть поділитися на: ті, що реалізуються в одному підрозділі університету; міжінститутські / міжфакультетські, що реалізуються паралельно у двох та більше підрозділах університету; спільні, що реалізуються університетом повністю або частково разом з іншими організаціями, у т. ч. закордонними.

3.2.9 За формою здобуття освіти виділяють ОП, які передбачають інституційну (очну (денну, вечірню), заочну, дистанційну, мережеву) та дуальну освіту. Навчальні плани за інституційними формами здобуття освіти повинні бути ідентичними в частині структурно-логічної схеми підготовки, переліку дисциплін, обсягів навчального навантаження, контрольних заходів та індивідуальних завдань з урахуванням специфіки форми здобуття освіти в частині обсягів аудиторних занять та індивідуальних завдань, графіку навчального процесу. Дуальне навчання реалізуються здобувачами денної форми шляхом навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 % до 60 % загального обсягу ОП на основі договору. Для реалізації ОП за дуальною формою розробляються: окремий навчальний план, що охоплює весь період реалізації ОП і має відповідати вимогам щодо забезпечення тривалості практичного навчання, передбаченим для дуальної форми здобуття освіти; графік освітнього процесу, що передбачає чергування періодів навчання в університеті і на робочому місці.

#### **4. Інституційна структура управління освітньою програмою**

4.1 Розроблення, затвердження, оприлюднення, реалізація, моніторинг, періодичний перегляд й закриття ОП відбувається згідно з визначеними процедурами внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти (далі ВСЗЯ), а саме: Політики щодо забезпечення якості освітньої діяльності та

<sup>3</sup> Про змішане навчання з окремих дисциплін. Наказ Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua>

<sup>4</sup> Про змішану форму організації навчання за освітніми програмами. Наказ Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.5
СумДУ		Версія 05

якості вищої освіти СумДУ, відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості та стандартів в Європейському просторі вищої освіти (Standards And Guidelines For Quality Assurance In The European Higher Education Area (ESG), 2015))<sup>5)</sup> та Системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти<sup>6)</sup>, що формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП.

4.2 Розподіл відповідальності, функціональних обов'язків, повноважень та прав між учасниками ВСЗЯ у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості ОП визначається нормативними актами в цій сфері.

Внутрішня система забезпечення якості ОП має п'ять інституційних рівнів:

- 1 рівень: здобувачі вищої освіти, які беруть участь в опитуваннях;
- 2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, що включає: Експертні ради роботодавців<sup>7)</sup>, випускові кафедри, групи забезпечення спеціальностей, РПГ ОП на чолі з гарантами<sup>8)</sup>;
- 3 рівень: рівень інституту / факультету, представлений директором інституту (деканом факультету), Радою із забезпечення якості вищої освіти інституту (факультету) насамперед Групою експертизи якості освітніх програм<sup>9)</sup>, органами студентського самоврядування інституту / факультету;
- 4 рівень: загальноуніверситетські, спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ (Рада із забезпечення якості вищої освіти СумДУ<sup>10)</sup>, Центр забезпечення якості вищої освіти<sup>11)</sup>, інші структурні підрозділи (навчально-методичний відділ, навчальний відділ практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів, група сприяння академічній доброчесності тощо), студентське самоврядування;
- 5 рівень: органи загального управління, частина функцій яких пов'язана з процесами ВСЗЯ (наглядова та вчена ради, ректор).

4.3 В академічній спільноті СумДУ сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за ОП.

4.4 Здобувачі вищої освіти інституційно (як члени РПГ ОП) та через представництво в органах студентського самоврядування залучаються до процесу розробки, перегляду, оновлення та модернізації ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Зворотний зв'язок з ними забезпечується через:

- періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін відповідно до нормативної бази СумДУ у цій сфері<sup>12)</sup>;
- оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОП, що реалізуються у СумДУ відповідно до нормативної бази СумДУ у цій сфері<sup>13)</sup>;

<sup>5)</sup> Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Brussels, 2015.

<sup>6)</sup> Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>7)</sup> Положення про Експертні ради роботодавців Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>8)</sup> Положення про проектні групи освітньої діяльності та групи забезпечення спеціальностей у Сумському державному університеті. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>9)</sup> Положення про Раду із забезпечення якості вищої освіти структурного підрозділу (інституту, навчально-наукового інституту, факультету, центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання) Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>10)</sup> Положення про Раду із забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>11)</sup> Положення про Центр забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>12)</sup> Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>13)</sup> Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітніх програм, що реалізуються у СумДУ. Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.6
СумДУ		Версія 05

▪ опитування за запитами здобувачів вищої освіти з окремих проблемних питань тощо.

4.5 НПП інституційно (як члени РПГ ОП) та через представництво в органах ВСЗЯ залучаються до процесу розробки, перегляду, оновлення та модернізації ОП та інших процедур забезпечення її якості. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через періодичні опитування та опитування за запитами з окремих проблемних питань, та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в інститутах / на факультетах тощо. Процедура затвердження ОП передбачає їх обов'язкове рецензування представниками академічної спільноти.

4.6 Роботодавці безпосередньо як рецензенти та / або експерти, та / або через спеціально створені структури (РПГ ОП, Експертна рада роботодавців) залучаються до процесів розроблення, затвердження, перегляду, оновлення / модернізації ОП й інших процедур забезпечення її якості як партнери. Вони беруть участь у визначенні цілей ОП, програмних компетентностей та результатів навчання. Після затвердження ОП роботодавці здійснюють її періодичний перегляд для оцінки змістовності ОП, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін (далі РПНД), достатності обсягу практичної підготовки, відповідності знань та вмінь здобувачів вимогам ринку праці тощо. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через періодичні опитування, в тому числі щодо якості підготовки випускників за цією ОП. Отримані зауваження та пропозиції мають бути розглянуті та взяті до уваги при прийнятті рішення про оновлення або модернізацію ОП.

4.7 ВСЗЯ в СумДУ забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та / або освітній діяльності з реалізації ОП.

4.8 Результати зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду ОП та формують основу їх перегляду й оновлення / модернізації.

## **5. Документаційне забезпечення освітньої програми**

5.1 Документи, що супроводжують процеси розроблення, реалізації, моніторингу й перегляду та закриття ОП, процеси та механізми внутрішнього та зовнішнього забезпечення її якості, формують її документаційне забезпечення, розробляються та затверджуються згідно з нормативною базою СумДУ.

5.2 Документаційне забезпечення ОП залежно від змістовного призначення поділяється на навчально-методичне, інформаційне, кадрове, матеріально-технічне забезпечення реалізації ОП, дані про зв'язки зі стейкхолдерами та характеристики соціально-культурного та науково-освітнього середовища.

Компоненти документаційного забезпечення ОП можуть бути представлені як власне документи у паперовому та / або в електронному вигляді, так і посилання на них на вебсайтах СумДУ, інститутів / факультетів, кафедр.

5.3 *Навчально-методичне та інформаційне забезпечення* ОП включає:

5.3.1 *Стандарт вищої освіти спеціальності*, на основі якого розроблена ОП. За відсутності затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти розробляється та зберігається тимчасовий стандарт вищої освіти СумДУ.

5.3.2 *Обґрунтування необхідності відкриття ОП.*

5.3.3 *Опис ОП*, який розробляється, оформлюється та затверджується відповідно до нормативної бази СумДУ в цій сфері.

5.3.4 *Навчальний план* ОП. У ньому наводиться обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання. Структура навчальних планів, їх розроблення, затвердження та зберігання регулюється нормативними актами СумДУ в цій сфері.

5.3.5 *Робочі програми та регламенти навчальних дисциплін.*

*РПНД* – основний документ навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, що визначає її обсяг, зміст, цілі, програму вивчення, заплановані результати навчання, види навчальної діяльності та навчальних занять, методи викладання та навчання, методи та критерії оцінювання та



МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.7
СумДУ		Версія 05

ресурсне забезпечення.

*Регламент навчальної дисципліни* є додатком до РПНД і містить основну інформацію про канали зв'язку з викладачем, навчальні платформи, політики навчальної дисципліни.

Ці документи розроблюються, оформлюються та затверджуються відповідно до нормативної бази СумДУ у цій сфері<sup>14</sup>.

5.3.6 *Навчально-методичні комплекси дисциплін (НМКД)* можуть включати: підручники, посібники, опорні конспекти лекцій, методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни; методичні вказівки для проведення практичних, семінарських та лабораторних занять; методичні вказівки для організації самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань; вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання відповідного або спорідненого профілю, зокрема в електронному доступі; завдання для індивідуальної роботи здобувача вищої освіти (контрольних робіт, курсових робіт (проектів) тощо), тести поточного контролю, кваліфікаційні завдання; екзаменаційні матеріали.

Рішення щодо складу та вимог до НМКД приймаються Радою із забезпечення якості вищої освіти інституту / факультету, за якою закріплено ОП, мають бути достатніми для виконання вимог забезпечення якості освітньої діяльності відповідно до специфіки підготовки здобувачів за ОП, та є обов'язковими до виконання.

5.3.7 *Програми практик як навчально-методичний документ*, що регламентує мету, зміст, загальні і фахові компетентності, програмні результати навчання, вимоги щодо звітності, критерії оцінювання проходження практики, вимоги до матеріально-технічної бази тощо. Відповідальність за розробку та зміст програми практики несе завідувач кафедри та гарант ОП. Програма практики та методичні рекомендації з проходження практики обов'язково розглядаються та погоджуються на засіданні кафедри, Експертної ради роботодавців за спеціальністю та затверджується завідувачем кафедри.

Структура програм практик, їх розробка, затвердження та зберігання регулюється нормативними актами СумДУ в цій сфері<sup>15</sup>.

5.3.8 *Вимоги та рекомендації до атестації (кваліфікаційного іспиту, кваліфікаційної роботи)* мають розкривати зміст та форми організації всіх видів атестаційних заходів випускників ОП, що дозволяють продемонструвати сформованість у них всієї сукупності програмних компетентностей та результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти та профілем ОП; можуть містити вимоги до змісту та процедур захисту кваліфікаційних робіт<sup>16</sup>, вимоги до змісту та процедур проведення кваліфікаційного іспиту; види атестаційних заходів (іспити, захист кваліфікаційної роботи). Розробляються та затверджуються відповідно до нормативних актів СумДУ у цій сфері.

5.3.9 *Вимоги до організації та результатів проектної та науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти* мають розкривати зміст та форми організації всіх видів проектної та науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти, і результати їх реалізації, наголошують на необхідності поєднання навчання та досліджень під час освітнього процесу. Форми імплементації дослідницького компонента в освітній процес можуть відрізнятися залежно від цілей ОП, особливостей спеціальності та рівня вищої освіти, профілю ОП.

5.3.10 *Документація, що фіксує дані про процедури та процеси внутрішньої системи забезпечення якості ОП*, зокрема:

- результати аналізу ОП та аналогічних вітчизняних та іноземних програм, їх бенчмаркінг;
- результати аналізу ринку праці, регіональних потреб у фахівцях цієї ОП;
- протоколи засідань РППГ;
- документи та інші матеріали, що підтверджують виявлені / усунені недоліки в ОП та / або

<sup>14</sup> Методична інструкція. Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни. Реєстр. <https://normative.sumdu.edu.ua>

<sup>15</sup> Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Сумського державного університету Реєстр. <https://normative.sumdu.edu.ua>

<sup>16</sup> Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти СумДУ. Реєстр. <https://normative.sumdu.edu.ua>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.8
СумДУ		Версія 05

освітній діяльності з реалізації ОП, виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП;

- документи та інші матеріали, що підтверджують зміни, внесені до ОП за результатами останнього перегляду, з обґрунтуванням, чим вони були обґрунтовані.

5.4 Дані про *кадрове забезпечення ОП*: накопичення даних про наукових та науково-педагогічних працівників, які беруть участь у реалізації ОП. РПГ ОП накопичується інформація про викладачів із зазначенням даних про їх профільну освіту, наукові ступені та вчені звання, наукову роботу, статус щодо університету (штатний працівник / сумісник / без оформлення трудових відносин) тощо. Також накопичуються дані про провідних вітчизняних та закордонних вчених та фахівців-практиків зі сфери виробництва і науки, діячів мистецтва, які залучаються до реалізації конкретної ОП. Залучення роботодавців не обов'язково повинне мати формальний характер трудових відносин.

5.5 Дані про *матеріально-технічне забезпечення реалізації ОП*: накопичення даних про матеріально-технічні умови та фінансове забезпечення реалізації ОП, включаючи наявність спеціалізованих лабораторій та кабінетів, складного обладнання, спеціального матеріально-технічного та / або інформаційного забезпечення (якщо викладання навчальних дисциплін на ОП його потребує).

5.6 Дані про *зв'язки зі стейкхолдерами*: РПГ ОП накопичуються дані про ключових для ОП потенційних роботодавців, документується їх участь у розробленні, реалізації, перегляді ОП. Можливе розміщення на вебсайтах університету, інституту / факультету, кафедри історій вдалої кар'єри та / або аналітичних матеріалів про професійні траєкторії випускників ОП.

Документально підтверджується:

- участь здобувачів вищої освіти та студентського самоврядування у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП (результати опитувань щодо вільного вибору дисциплін, навчання та викладання на ОП, якості ОП; результати фокус-групових досліджень, інших досліджень щодо навчального навантаження; результати опитувань здобувачів вищої освіти, які пройшли навчання чи окремі програми за кордоном тощо);
- участь роботодавців безпосередньо або через об'єднання у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП (результати опитування стейкхолдерів на етапі розроблення ОП; рецензії та відгуки роботодавців; документи, що підтверджують залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу – договори, угоди тощо; рекомендації стейкхолдерів до ОП та документи, що підтверджують формування / оновлення цілей ОП внаслідок опрацювання цих рекомендацій);
- систематизована інформація щодо кар'єрного шляху та участі випускників у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП (результати опитування).

5.7 *Характеристика соціально-культурного та науково-освітнього середовища*: дані про можливості та умови для розвитку особистісних якостей, соціально-особистісних компетенцій та професійних навичок здобувачів вищої освіти ОП, задоволення їх індивідуальних освітніх, дослідницьких та культурних запитів, розширення світогляду, створених на цій ОП, наприклад:

- можливості академічної мобільності здобувачів вищої освіти, співробітництво конкретної ОП з іншими освітніми та науковими організаціями (у т.ч. закордонними та міжнародними);
- можливості участі в студентському самоврядуванні;
- можливості участі у різних видах студентської активності на основі самоорганізації (гуртки, волонтерські групи, театральні трупі тощо), наявних в університеті, інституті / на факультеті, на кафедрі;
- можливості організації індивідуальних освітніх траєкторій, у т.ч. у позанавчальний час (літні та зимові школи, участь в науково-навчальних та проектно-навчальних лабораторіях і групах тощо);
- можливості участі в соціальних і соціально-культурних проєктах кафедри, інституту / факультету, університету;
- переліки онлайн курсів та інших елементів зовнішніх ОП (включаючи програми додаткової освіти), що можуть бути включені в індивідуальні навчальні плани здобувачів вищої освіти.



МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.9
СумДУ		Версія 05

Документально вищенаведене може підтверджуватися програмами конференцій, літніх та зимових шкіл; документами про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; документами, поданими здобувачами вищої освіти, якими були визнані результати навчання; договорами про академічну мобільність; інформацією, представленою на вебсайті кафедри та / або інституту / факультету.

5.8 До інших компонентів та методичних матеріалів, що входять до складу ОП, відносяться нормативні та методичні документи, матеріали, що регулюють зміст та реалізацію освітнього процесу за ОП, як загальноуніверситетського рівня, так і рівня інституту / факультету, що реалізує ОП, а також документи і матеріали, розроблені для окремих ОП. Склад таких документів визначається керівником РПГ ОП (гарантом ОП).

## **6. Порядок розроблення, затвердження, відкриття і закриття освітньої програми**

### **6.1 Розробка освітніх програм**

6.1.1 Нова ОП розробляється за ініціативою керівництва університету, інституту / факультету та / або ініціативної групи наукових і науково-педагогічних працівників за схемою, наведеною в додатку 1.

6.1.2 ОП розробляється на основі стандарту вищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів (українських та/ або міжнародних) у відповідній сфері – за наявності останніх. За відсутності затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти ОП розробляється на основі тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ.

6.1.3 При розробці ОП дотримується наступна загальна послідовність етапів:

а) визначення доцільності відкриття нової ОП, зокрема:

- оцінка зв'язку та узгодженості ОП, що розробляється, з місією та стратегією університету (Стратегічний план розвитку Сумського державного університету на 2020-2026 роки)<sup>17</sup>;
- вплив нової ОП на формування контингенту студентів за наявними в університеті ОП. Одна з цілей нової ОП має полягати в тому, щоб збільшити (або, принаймні, допомогти зберегти) загальний набір вступників до університету, не впливаючи негативно на набір на інші ОП;
- аналіз тенденцій розвитку спеціальності та розвитку ринку праці;
- аналіз галузевого та регіонального контексту. Для врахування регіонального контексту з урахуванням профілю ОП має базуватись на потребах Сумської області, визначених у «Стратегії регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 роки» (<https://gue.sm.gov.ua/images/docs/strategiya/2027/Strategiya2027.pdf>), потребах забезпечення обороноздатності нашої країни під час війни шляхом розв'язання проблем підприємств оборонного комплексу регіону;
- порівняльний аналіз освітніх програм аналогічного напрямку, що діють в провідних закордонних та українських ЗВО: їх тривалості, складу освітніх компонентів, рівня викладання тощо;

б) формалізація результатів аналізу в обґрунтуванні необхідності запровадження ОП відповідно до форми<sup>18</sup>, що, як правило, здійснюється групою забезпечення спеціальності на чолі з її керівником;

в) подання директором інституту / деканом факультету пакета документів на ім'я ректора, що в обов'язковому порядку включає: обґрунтування необхідності запровадження ОП, проекти опису ОП та навчальних планів, кадрове забезпечення реалізації ОП. Ці документи формуються відповідно до нормативної бази СумДУ у цій сфері;

г) прийняття ректором рішення щодо доцільності відкриття ОП за результатами вивчення поданого пакета документів;

д) у разі позитивного рішення щодо відкриття ОП – утворення РПГ ОП відповідно до встановленого нормативною базою СумДУ порядку. При розробці міждисциплінарної або спільної ОП

<sup>17</sup> Стратегічний план розвитку Сумського державного університету на 2020-2026 роки (затверджено на Конференції трудового колективу університету, протокол №7 від 24.01.2020 р.). Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>18</sup> Шаблон обґрунтування необхідності відкриття освітньої програми. <http://document.sumdu.edu.ua/>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.10
СумДУ		Версія 05

створюється спільна РПГ, до якої входять представники всіх сторін, що братимуть участь у реалізації нової ОП<sup>8)</sup>;

е) організація обговорення ОП зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами РПГ, що передбачає:

- оприлюднення на вебсайті СумДУ у Каталозі освітніх програм<sup>19)</sup> відповідного проєкту (статус – «для обговорення») не пізніше, ніж за місяць до затвердження ОП;
- обговорення та узгодження пакета документів за ОП із внутрішніми стейкхолдерами, включаючи НПП, долучених до викладання на ОП, адміністративними підрозділами (приймальною комісією, навчально-методичним відділом, навчальним відділом, навчально-науковим центром підготовки кадрів вищої кваліфікації, навчальним відділом практики та інтеграційних зв'язків із замовниками кадрів, управлінням міжнародного співробітництва, департаментом міжнародної освіти та ін.);
- проведення консультацій із зовнішніми стейкхолдерами (академічне середовище та представники ринку праці), та рецензування ними проєкту ОП. Рецензентами мають бути представники:

1) академічної спільноти (представники інших закладів вищої освіти (як вітчизняних, так і іноземних), які мають науковий ступінь та вчене звання, здійснюють наукову діяльність у сфері, що відповідає специфіці ОП;

2) професійного середовища (роботодавці, представники професійних спілок та асоціацій тощо), сфера діяльності яких відповідає специфіці ОП, що рецензується. *Рецензенти за ОП не можуть входити в експертну раду роботодавців та РПГ ОП.*

Рецензія укладається у довільній формі з висвітленням питань, наведених у додатку 2, підпис рецензента завіряється у встановленому порядку.

- обговорення та схвалення ОП на засіданні Експертної ради роботодавців.

е) узагальнення отриманих зауважень та пропозицій, внесення коригувань у документацію ОП (за потреби):

- узагальнений опис залучення стейкхолдерів (спосіб та ступінь консультацій, отриманий зворотний зв'язок, спосіб розгляду та врахування при формуванні ОП);
- короткий виклад основних моментів (недоліків, зауважень, пропозицій), що виникли в ході консультацій із зацікавленими сторонами та громадського обговорення;
- загальні висновки щодо необхідності коригування ОП в розрізі основних ключових аспектів (мета та фокус ОП, програмні компетентності та результати навчання; методи викладання, навчання та оцінювання; зміни навчального плану) унаслідок опрацювання пропозицій стейкхолдерів.

Узагальнення результатів оформляється відповідно до шаблону, наведеного в додатку 3, та оприлюднюється на сайті кафедри, що визначена випусковою за цією ОП.

При проєктуванні спільної ОП члени РПГ мають забезпечити врахування вимог усіх сторін, яких планується долучити до її реалізації, тою мірою, у якій кожна зі сторін забезпечує внесок в цю ОП (так, при проєктуванні програми спільних (подвійних) дипломів необхідно враховувати не тільки змістовну відповідність навчальних планів, але і вимоги до трудомісткості окремих елементів ОП, до атестації та очікуваних програмних компетентностей, та результатів навчання, що висуває кожна з освітніх організацій, яка видає документи про освіту та кваліфікацію).

6.1.4 При відкритті нових ОП не розглядаються та не затверджуються пропозиції, які:

- призводять до порушення вимог законодавства у сфері вищої освіти, зокрема Закону України «Про вищу освіту», вимог ліцензування та акредитації, стандартів вищої освіти зі спеціальностей тощо;
- не відповідають місії та стратегії СумДУ;
- конкурують з наявними в університеті ОП та призводять до перерозподілу наявного контингенту потенційних вступників між ними;
- не відповідають затвердженим вченою радою СумДУ принципам формування освітніх програм

<sup>19</sup> Каталог освітніх програм <https://op.sumdu.edu.ua/>.

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.11
СумДУ		Версія 05

та навчальних планів;

- не пройшли обговорення зовнішніми стейкхолдерами, або отримали негативні висновки / рецензії щодо відповідності ОП вимогам ринку праці, врахування галузевих та регіональних аспектів;
- вносяться з порушенням встановлених процедур.

## **6.2 Затвердження освітніх програм**

Усі ОП мають єдиний порядок затвердження, що включає їх послідовний розгляд:

6.2.1 Розгляд в установленому нормативною базою СумДУ порядку пакета документів за ОП Радами із забезпечення якості вищої освіти інститутів / факультетів на відповідність вимогам, що пред'являються до ОП, що в обов'язковому порядку включає: проекти опису ОП та навчальних планів; рецензії зовнішніх стейкхолдерів; узагальнені зауваження, що надійшли від усіх стейкхолдерів за результатами обговорення та заходи реагування на них відповідно до шаблону, наведеного в додатку 3.

Питання відкриття міждисциплінарних ОП розглядається на спільному засіданні Рад із забезпечення якості вищої освіти тих інститутів / факультетів, що планують брати участь в її реалізації, з додатковим узгодженням тих груп забезпечення спеціальностей, що відповідають за напрями (галузі освіти), за якими здійснюється підготовка.

6.2.2 Внутрішню експертизу ОП забезпечує Група експертизи якості ОП (далі Група експертизи), яка входить до складу Ради з якості інститутів / факультетів. До складу Групи експертизи входять:

- за посадою: заступник керівника структурного підрозділу з методичної роботи (голова Групи експертизи); керівники групи забезпечення спеціальностей інституту / факультету;
- представники здобувачів вищої освіти: студентський декан; представник наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів та молодих вчених інституту (факультету).

До складу Групи експертизи можуть залучатися на постійній або тимчасовій основі інші висококваліфіковані науково-педагогічні працівники університету (за згодою), представники органів студентського самоврядування інституту (факультету) та наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

6.2.3 Члени Групи експертизи якості вивчають пакет документів, готують експертний висновок за рекомендованою структурою, наведеною в додатку 4.

6.2.4 У разі позитивного рішення на засідання Ради із забезпечення якості вищої освіти інституту / факультету гарантом РППГ ОП подаються проекти опису ОП та навчальних планів, експертний висновок, яким ОП рекомендовано до подальшого розгляду, узагальнені зауваження, що надійшли від усіх стейкхолдерів за результатами обговорення та заходи реагування на них відповідно до шаблону, наведеного в додатку 3.

6.2.5 Висновок Ради із забезпечення якості вищої освіти інституту / факультету є рекомендаційним, позитивне рішення є підставою для передачі матеріалів до Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ.

6.2.6 У разі схвалення ОП Радою із забезпечення якості вищої освіти інститутів / факультетів – розгляд Радою із забезпечення якості вищої освіти СумДУ, що приймає рішення про рекомендацію ОП для подальшого розгляду на вченій раді.

На засідання Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ подаються проекти опису ОП та навчальних планів, а також витяг з протоколу засідання Ради із забезпечення якості вищої освіти інституту / факультету, яким рекомендовано до затвердження ОП; узагальнені зауваження, що надійшли від усіх стейкхолдерів за результатами обговорення та заходи реагування на них відповідно до шаблону, наведеного в додатку 3.

6.2.7 Позитивний висновок Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ є підставою для передачі документів за ОП (проекту опису ОП, навчальних планів та витягу з протоколу засідання Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ) до вченої ради СумДУ.

6.2.8 Рішення щодо відкриття нової ОП приймає вчена рада СумДУ. Позитивне рішення вченої ради СумДУ про відкриття нової ОП є одночасно її затвердженням.

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.12
СумДУ		Версія 05

6.2.9 Відомості про ОП розміщуються на вебсайті СумДУ у каталозі освітніх програм <sup>19)</sup> (статус – «верифікована») у термін не пізніше ніж 10 днів після її затвердження.

### **6.3 Оновлення та модернізація освітньої програми**

6.3.1 Моніторинг, перегляд та оновлення / модернізація (у разі виявлення необхідності) ОП проводяться з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для здобувачів вищої освіти.

6.3.2 Моніторинг ОП, основною метою якого є підтвердження їх актуальності з урахуванням світових та вітчизняних тенденцій, розвитку відповідної галузі знань та затребуваності на ринку праці, підвищення ефективності організації освітнього процесу та задоволення потреб здобувачів вищої освіти, інших стейкхолдерів, здійснюється щорічно.

6.3.3 Система моніторингу та перегляду ОП передбачає проведення відповідних процедур, пов'язаних з одержанням та аналізом інформації щодо змістовності та організації освітнього процесу, за ОП через:

- експертне оцінювання актуальності змісту ОП та підготовленості випускників до професійної діяльності представниками ринку праці з залученням Експертних рад роботодавців;
- порівняння змісту ОП з програмами інших закладів вищої освіти насамперед закордонних, що є лідерами ринку освітніх послуг за цією спеціальністю;
- оцінювання стану організації освітнього процесу при вивченні навчальних дисциплін та якості ОП здобувачами вищої освіти;
- моніторинг успішності та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти;
- оцінювання актуальності змісту ОП та організації освітнього процесу інститутами (факультетами), кафедрами і викладачами;
- оцінювання якості ОП роботодавцями, випускниками, іншими стейкхолдерами;
- аналіз працевлаштування та подальшого кадрового зростання випускників відповідних ОП та, за можливості, порівняння цих показників із показниками випускників аналогічних ОП інших закладів вищої освіти;
- зіставлення позицій університету у тематичних та інституційних рейтингових проєктах зі спеціальності, професійного анкетування тощо;
- аналіз інфраструктурного, кадрового та/або інших ресурсних умов реалізації ОП;
- узагальнення та оперативне реагування на поточну інформацію стосовно ОП, проблемних ситуацій та порушень щодо її реалізації.

6.3.4 Основними критеріями моніторингу є критерії оцінювання якості ОП, що містяться в нормах Положення про акредитацію.

6.3.5 У процедурі перегляду ОП обов'язковим є повне охоплення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів: НПП, здобувачів вищої освіти, випускників, Експертної ради роботодавців, інших представників ключових роботодавців, зовнішніх стосовно до цієї ОП експертів (як з професійної спільноти університету, так і незалежних).

6.3.6 Зовнішні стейкхолдери долучаються до перегляду ОП, навчальних планів, РПНД, програм практик, матеріалів лекційних та практичних занять, тематики курсових та кваліфікаційних робіт тощо. Механізми долучення стейкхолдерів, у тому числі їх опитування, здійснюється відповідно до нормативної бази СумДУ у цій сфері.

6.3.7 Перегляд ОП не передбачає обов'язкове внесення змін до неї. Результати перегляду фіксуються у відповідних протоколах та можуть передбачати наступні результати:

- модернізацію (перепроєктування) ОП;
- оновлення ОП;
- у разі відсутності необхідності внесення змін в ОП – автоматичне поширення на наступний рік прийому контингенту здобувачів вищої освіти.

6.3.8 Модернізація є формою перегляду ОП, яка полягає в її фундаментальних змінах, її цілях,

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.13
СумДУ		Версія 05

структурі. Модернізація ОП здійснюється:

- для забезпечення виконання вимог законодавства, що регламентує сферу освітньої діяльності, зокрема змін, пов'язаних з затвердженням стандарту вищої освіти та/або професійного стандарту
- за результатами зовнішньої та / або внутрішньої оцінки якості ОП;
- за ініціативою керівництва університету / інституту / факультету у разі негативної динаміки контингенту здобувачів вищої освіти;
- за ініціативою гаранта ОП або РПГ ОП за відсутності набору абітурієнтів на ОП;
- з ініціативи розробників або ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому фаховому полі, у яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

6.3.9 Модернізація ОП передбачає:

- зміни мети та фокусу ОП;
- вилучення чи запровадження нових освітніх компонентів;
- зміни курсу (навчального року) викладання освітнього компонента;
- зміни обсягу кредитів освітніх компонентів;
- зміни форми контролю освітнього компонента;
- зміни в структурно-логічній схемі ОП;
- зміни у матрицях відповідно до освітніх компонентів компетентностям та програмним результатам навчання;
- зміни форми атестації тощо.

Модернізована ОП обов'язково проходить громадське обговорення (крім окремих визначених випадків, коли зміни вносяться рішеннями Ради з якості університету або рішеннями вченої ради). За його результатами разом з обґрунтуванням внесених до неї змін, висновками Експертної ради роботодавців та рецензіями ОП проходить повторне затвердження за встановленим п. 5.2 цього Положення порядком (додаток 5).

6.3.10 Оновлення ОП є формою перегляду, яка передбачає оновлення лише окремих її елементів. Підставами для оновлення ОП є:

- ініціатива та пропозиції керівника РПГ та / або РПГ, та / або викладачів;
- висновки Експертної ради роботодавців;
- рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів;
- рекомендації експертів за результатами участі в грантових проєктах;
- результати опитувань ключових стейкхолдерів, у тому числі здобувачів вищої освіти;
- зміни ресурсних умов реалізації ОП.

Результати відбиваються у відповідних структурних елементах ОП (навчальних планах (зміни в навчальному навантаженні за окремими ОК, зміни в графіку освітнього процесу), РПНД, програмах практик, матеріалах лекційних та практичних занять, тематиці курсових та кваліфікаційних робіт тощо) та не вимагають проходження процедур перезатвердження ОП (додаток 5).

6.3.11 Інститути / факультети повинні забезпечувати організацію оприлюднення інформації щодо змін в ОП у термін не пізніше ніж 10 робочих днів після затвердження.

## 6.4 Закриття освітніх програм

6.4.1 ОП може бути виключена з переліку ОП, що реалізуються в університеті:

- з ініціативи інституту / факультету, за відмови від її реалізації;
- з ініціативи керівництва університету в разі відсутності набору абітурієнтів на ОП протягом двох років або недостатнього набору (що призводить до формування малокомплектних груп) протягом трьох років;
- з ініціативи керівництва університету, якщо в результаті якої-небудь із процедур зовнішньої

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.14
СумДУ		Версія 05

оцінки якості ОП отримані висновки про низьку якість ОП, що реалізується, та неможливо підвищити рівень якості ОП до необхідного.

6.4.2 Рішення про виключення ОП з-поміж реалізованих ОП приймає вчена рада СумДУ. При відмові від реалізації ОП з ініціативи інституту / факультету приймається рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти про винесення питання про припинення прийому на цю ОП на вченій раді СумДУ.

При припиненні набору на ОП абітурієнтів з ініціативи керівництва університету в разі відсутності набору протягом двох років, у разі отримання висновків про низьку якість ОП, розгляд цього питання на вченій раді СумДУ ініціює проректор за розподілом повноважень.

6.4.3 При позитивному рішенні вченої ради СумДУ на цю ОП припиняється набір абітурієнтів, вона не вноситься в нові Правила прийому, по завершенню навчання за нею останнього курсу вже прийнятих здобувачів вищої освіти ОП виключається з переліку тих ОП, що реалізуються в університеті.

## **7. Вимоги до оформлення та оприлюднення освітніх програм**

### **7.1 Оформлення освітніх програм**

Оформлення ОП має відповідати вимогам законодавчої та нормативної бази, зокрема готуватись відповідно до вимог Методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм»<sup>20</sup>.

### **7.2 Оприлюднення освітньої програми**

7.2.1 Для забезпечення прозорості освітньої діяльності університету, надання релевантної інформації про ОП усім зацікавленим особам (абітурієнтам, їх батькам, здобувачам вищої освіти, академічній спільноті, фахівцям ринку праці тощо) здійснюється оприлюднення інформації щодо ОП у Каталозі освітніх програм<sup>19</sup>.

7.2.2 Загальну організацію оприлюднення інформації та підтримання її в актуальному стані в Каталозі освітніх програм<sup>19</sup> здійснюють: начальник навчально методичного відділу (інформація щодо ОП), керівник Групи супроводження ліцензування та акредитації (інформація про дотримання ліцензійних вимог щодо кадрового забезпечення та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності).

7.2.3 Директори інститутів / декани факультетів призначають осіб, відповідальних за: внесення до інформаційної системи повної та перевіреної інформації щодо ОП та її підтримання в актуальному стані; верифікацію інформації щодо ОП перед її оприлюдненням на вебсайті СумДУ та контроль за актуальністю оприлюдненої інформації (із заступників директорів інститутів / деканів факультетів).

7.2.4 Формування контенту вебсайтів інститутів/факультетів, кафедр в частині забезпечення транспарентності їх освітньої діяльності здійснюється відповідно до вимог наказу ректора «Про організаційне забезпечення та структуру управління контентом web-системи СумДУ»<sup>21</sup>

7.2.5 Встановлюються наступні терміни періодичного перегляду та оновлення оприлюдненої інформації щодо освітньої діяльності СумДУ:

- інформації щодо ОП при запровадженні нових ОП або внесення змін до ОП, що вже реалізуються, – у термін не пізніше ніж 10 робочих днів з дати їх затвердження;
- відомості про зміни даних у кадровому та матеріально-технічному забезпеченні вносяться протягом тридцяти календарних днів з дня настання таких змін.

## **8. Порядок зберігання матеріалів та документів в складі ОП**

8.1 Зберігання матеріалів та документів за ОП здійснюється з дотриманням вимог нормативної бази СумДУ щодо організації діловодства та архівного зберігання документів.

8.2 В обов'язковому порядку зберігаються:

<sup>20</sup> Методична інструкція «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм». Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>

<sup>21</sup> Наказ ректора СумДУ «Про організаційне забезпечення та структуру управління контентом web-системи СумДУ». Реєстр: <https://normative.sumdu.edu.ua/>



МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.15
СумДУ		Версія 05

- стандарт вищої освіти зі спеціальності / тимчасовий стандарт вищої освіти (за умови відсутності затвердженого стандарту);
- затвержені ОП, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- навчальні плани за всіма формами та строками навчання;
- відомості про самооцінювання ОП за попередніми акредитаціями;
- РПНД на поточний навчальний рік;
- протоколи нарад / рецензії / інші документи, що фіксують участь стейкхолдерів у проектуванні, моніторингу, перегляді та оцінці якості ОП (у т.ч. протоколи засідань РПГ ОП та експертної ради роботодавців).

Документи та матеріали, що входять до складу ОП, зберігається на кафедрі, за якою закріплена ОП.  
8.3 В електронному вигляді в Автоматизованій системі управління СумДУ зберігаються затвержені семестрові навчальні плани та календарні графіки ОП, затвержені розклади навчальних занять, атестаційних заходів, інформація про навантаження окремих викладачів ОП тощо.

8.4 В електронному вигляді на вебсайті СумДУ доступні нормативні акти СумДУ та методичні матеріали, РПНД та регламенти навчальних дисциплін, методичне забезпечення ОП та навчальних планів, посилання щодо доступу до загальноуніверситетських інформаційних, наукових, освітніх баз даних і бібліотечних ресурсів тощо.

8.5 Форми та способи накопичення та зберігання інших компонентів документаційного забезпечення ОП визначаються гарантом ОП найбільш доцільним для них способом (у паперовому та / або в електронному вигляді, посилання на вебсайт СумДУ, інститутів / факультетів, кафедр, в електронних архівах тощо).

## **9. Прикінцеві положення**

9.1 Положення набирає чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора, якщо інше не зазначено тим же наказом.

9.2 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

9.3 Наступні версії Положення можуть вноситися рішенням вченої ради університету, яке вводиться в дію наказом ректора або, в мотивованих випадках, наказом ректора за погодженням з головою вченої ради. У такому ж порядку Положення скасовується.

9.4 У разі наявності розбіжностей між цим Положенням та Положеннями (змiнами до них), іншими документами, які прийняті в порядку, визначеному п. 8.3, чинною вважається редакція відповідних норм документу з більш пізньою датою введення в дію.

9.5 Визнати такою, що втратила чинність попередня версія Положення (протокол вченої ради № 15 від 29 червня 2023 р.)

Відповідальний за укладання Положення:

Начальник навчально-методичного відділу

Олена КРИКЛІЙ

ПОГОДЖЕНО:

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Перший проректор

Інна ШКОЛЬНИК

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 1 – Схема розроблення та затвердження нової ОП	стор.16
СумДУ		Версія 05

### Схема розроблення та затвердження нової ОП

№	Етапи	Вихідні документи
<b>1.</b>	<b>Проектування нової ОП</b>	
1.1	Аналіз тенденцій розвитку спеціальності та розвитку ринку праці	Аналітичні матеріали за результатами. Протокол РППГ за результатами обговорення
1.2	Аналіз галузевого та регіонального контексту	
1.3	Порівняльний аналіз ОП аналогічного напрямку, що діють в провідних закордонних та українських ЗВО	
1.4	Обґрунтування необхідності відкриття ОП	Службова записка за шаблоном
1.5	Розробка проекту ОП, у тому числі формування проекту навчального плану та аналізу кадрового забезпечення, що як правило організує керівник групи забезпечення	Проекти ОП, навчальних планів, обґрунтування кадрового забезпечення
1.6	Подання директором інституту / деканом факультету пакета документів на ім'я ректора	Обґрунтування необхідності запровадження ОП, проекти опису ОП та навчальних планів, кадрове забезпечення реалізації ОП
1.7	Прийняття ректором рішення щодо доцільності відкриття ОП	
<b>2.</b>	<b>Обговорення та рецензування ОП (у разі позитивного рішення)</b>	
2.1	Утворення РППГ ОП	Наказ
2.2	Доопрацювання проекту ОП та навчального плану	Проекти ОП, навчальних планів.
2.3	Розгляд проекту ОП на розширеному засіданні РППГ із запрошенням Експертної ради роботодавців, інших стратегічних партнерів та подальша рекомендація до процедур обговорення та рецензування *	Протокол розширеного засідання РППГ спільно з ЕРР
2.4	Оприлюднення на вебсайті СумДУ у Каталозі ОП відповідного проекту ОП	Посилання на каталог
2.5	Спрямування ОП РППГ на зовнішнє рецензування експертам з-поміж представників роботодавців та стратегічних партнерів, профільних ЗВО, діяльність яких пов'язана з профілем ОП*	Рецензії від представників ринку праці, академічної спільноти
2.6	Узагальнення результатів обговорення та рецензування, оприлюднення зведеної інформації на сайті кафедри, що визначена випусковою за цією ОП, за потреби – внесення змін у проект ОП	Протокол РППГ. Таблиця пропозицій та зауважень стейкхолдерів. Посилання на сайті випускової кафедри
2.7	Подача пакету документів на розгляд Ради з якості структурного підрозділу	
2.8	Експертиза ОП Групою експертизи якості ОП, яка входить до складу Ради з якості інституту/факультету *	Експертний висновок
<b>3.</b>	<b>Схвалення та затвердження ОП</b>	
3.1	Обговорення на Раді з якості інституту/факультету, рекомендація до розгляду на Раді з якості СумДУ*	Витяг з протоколу засідання Ради з якості
3.2	Розгляд та рекомендація до затвердження ОП Радою з якості СумДУ*	Витяг з протоколу засідання Ради з якості
3.3	Затвердження ОП вченою радою СумДУ*	Протокол засідання вченої ради

\*Недоліки, за результатами експертизи/рецензування, мають бути усунуті для переходу на наступний етап.  
У разі негативного висновку документація по ОП повертається розробникам на доопрацювання

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 2 – Рекомендації щодо складання зовнішніх рецензій на ОП	стор.17
СумДУ		Версія 05

### Рекомендації щодо складання зовнішніх рецензій на ОП

Орієнтовні акценти уваги в рецензії	
Представник академічного середовища	Представник професійного середовища
<p>1. Академічні особливості ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дотримання нормативної бази розроблення ОП (стандарт, на який спирається ВП: освітній та/або професійний);</li> <li>- оцінка актуальності, сильних сторін ОП / конкурентних переваг;</li> <li>- врахування кращих практик вітчизняних або закордонних ЗВО;</li> </ul> <p>2. Зміст ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- аналіз структури та змісту навчального плану ОП;</li> <li>- оптимальність структурно-логічної схеми реалізації ОП;</li> <li>- відповідність ОК та сформованих у результаті їх вивчення програмних результатів навчання їх змісту, відповідність рівню підготовки тощо.</li> </ul> <p>3. Навчання та викладання за ОП (бажано);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- оцінка навчально-методичного забезпечення;</li> <li>- оцінка інформаційного забезпечення за ОП;</li> <li>- відповідність цілей ОП методології навчання, викладання та оцінювання. Застосування інноваційних методів та технологій навчання. Можливість досягнення програмних результатів навчання з використанням розробленої методології навчання, викладання та оцінювання.</li> </ul> <p>4. Наукова складова освітньої програми та її відповідність цілі ОП та кращим практикам (для ОНП).</p> <p>Зауваження, побажання, коментарі.</p> <p>Результативна частина містить висновки про те, наскільки представлена ОП відповідає вимогам стандартів та сприяє якісній підготовці випускника, адаптованого до вимог ринку праці</p>	<p>1. Компетентнісна модель випускника:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- урахування професійного стандарту;</li> <li>- повнота переліку додаткових професійних компетентностей;</li> <li>- коректність визначення професійної діяльності випускника;</li> <li>- відповідність переліку компетентностей видам та завданням професійної діяльності.</li> </ul> <p>Актуальність ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- відповідність цілей, фокусу ОП її змісту;</li> <li>- думка рецензента щодо попиту на випускників ОП (орієнтація розробленої ОП на сучасні потреби роботодавців).</li> </ul> <p>Зміст професійної частини ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- відповідність переліку обов'язкових ОК цілям ОП, сучасним потребам роботодавців;</li> <li>- дисципліни вибіркової частини ОП профілю підготовки (назві ОП), їх різнобічність, можливість поглибити знання з окремих напрямків професійної діяльності, можливість диверсифікації знань;</li> <li>- відповідність науково-дослідної частини ОП (тематика, інструментарій) потребам розвитку науки та техніки (для ОНП);</li> <li>- достатність обсягу практичної підготовки та відповідність баз практик вимогам ОП;</li> <li>- оцінка матеріально-технічного забезпечення реалізації ОП та його відповідність цілям ОП та сучасним характеристикам.</li> </ul> <p>Зауваження, побажання, коментарі.</p> <p>Результативна частина, що містить висновки про те, наскільки представлена ОП сприяє якісній підготовці випускника, адаптованого до вимог ринку праці</p>

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 3 – Оформлення результатів обговорення ОП	стор.18
СумДУ		Версія 05

Шаблон за версією 01  
Затверджено наказом ректора  
від 22.10.2024 р. №0999-І

### ТАБЛИЦЯ

пропозицій та зауважень стейкхолдерів Сумського державного університету до ВИД ОП<sup>1</sup> «НАЗВА ОП» (СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ), що знаходилася на громадському обговоренні у період \_\_\_\_\_ по \_\_\_\_\_<sup>2)</sup>  
(посилання на проєкт освітньої програми в каталозі)

Прізвище, ім'я по батькові суб'єкта надання пропозиції (зауваження)	Категорія стейкхолдера <sup>3)</sup>	Місце роботи (навчання)	Зміст пропозиції (зауваження)	Результати врахування пропозиції/реагування на зауваження <sup>4)</sup>	Реквізити документа, яким обговорювались пропозиції та зауваження стейкхолдерів <sup>5)</sup>

- 1) ОПП – освітньо-професійна програма (для освітнього ступеня бакалавра та магістра); ОНП – освітньо-наукова програма (для освітніх ступенів магістра та доктора філософії). Освітні програми магістра ОПП та ОНП потребують призначення окремих гарантів.
- 2) Період обговорення має становити не менше одного місяця та узгоджуватись з датами протоколів, якими розглядалась та затверджувалась відповідно програма.
- 3) Зазначається категорія стейкхолдера, яким надано пропозиції (зауваження). Ключовими внутрішніми стейкхолдерами є здобувачі вищої освіти, професорсько-викладацький та адміністративний персонал СумДУ. Ключовими зовнішніми стейкхолдерами є: роботодавці, випускники, академічна спільнота, представники експертного середовища.
- 4) Зазначається: враховано / не враховано / враховано частково
- 5) Наводяться дати та номери відповідних протоколів робочої проєктної групи, експертної ради роботодавців, ради з якості, на яких обговорювались зауваження та пропозиції внесені стейкхолдерами.

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 4 – Експертний висновок за результатами оцінювання освітньої програми	стор.19
СумДУ		Версія 05

**ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК**  
**за результатами оцінювання освітньої програми**

назва

спеціальність та рівень підготовки

№	Критерій експертизи	Зазначити відповідність	Коментарі
<b>ОБОВ'ЯЗКОВІ КРИТЕРІЇ</b>			
<b>Освітня програма</b>			
1.	Особливості ОП (унікальність – за наявності) <sup>22)</sup>	Так/Ні/Не передбачено	
2.	Відповідність цілей ОП місії та стратегії СумДУ	Так/Ні	
3.	Врахування досвіду реалізації аналогічних ОП вітчизняних та закордонних ЗВО	Так/Ні	
4.	Урахування тенденцій та галузевого контексту при формулюванні цілей та програмних результатів навчання	Так/Ні	
5.	Виконання вимог освітнього стандарту	Так/Ні	
5.1	Всі результати навчання, визначені стандартом вищої освіти, можуть бути досягнуті через відповідні ОК	Так/Ні	
5.2	ОК відповідають теоретичному змісту предметної області відповідно до вимог стандарту	Так/Ні	
5.3	ОК відповідають методам та технологіям відповідно до вимог стандарту	Так/Ні	
5.4	ОК відповідають інструментам та обладнанню відповідно до вимог стандарту	Так/Ні	
6.	Виконання вимог професійного стандарту – за наявності	Так/Ні	
6.1	освітня програма (зокрема, додаткових - за рахунок її вибіркового освітніх компонентів) забезпечує виконання вимог до знань, умінь, навичок і компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом	Так/Ні	
6.2	назва професії не відповідає чинному Класифікатору професій чи відсутня у Класифікаторі професій	Так/Ні	
7.	Відповідність назв та змісту ОК меті, фокусу ОП та рівню підготовки. Відсутнє дублювання назв та змісту ОК на різних рівнях підготовки (бакалавр/магістр/доктор філософії); відсутні назви ОК, що не відповідають рівню підготовки.	Так/Ні	
8.	Логічність та послідовність вивчення ОК, оптимальність структурно-логічної схеми ОП	Так/Ні	
9.	Наявність та достатність практико орієнтованих ОК, що дозволять здобувачам отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності	Так/Ні	
10.	Наявність та достатність ОК, що дозволять здобувачам набути соціальних навичок	Так/Ні	
11.	Дослідницька та проектна складова ОП, її наукова глибина відповідає рівню вищої освіти, меті та фокусу ОП	Так/Ні	
12.	Якість формування матриці відповідності загальних та фахових компетентностей ОК		
12.1	«Цільність» розподілу відповідності <sup>1)</sup>	Оптимальна/ неоптимальна	
12.2	Роль кваліфікаційної роботи у формуванні компетентностей <sup>1)</sup>	Оптимальна/	

<sup>22)</sup> Якщо є невідповідність, зазначити, яка саме.

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.20
СумДУ	Додаток 4 – Експертний висновок за результатами оцінювання освітньої програми	Версія 05

		неоптимальна	
12.3	Роль практик у формуванні компетентностей <sup>1)</sup>	Оптимальна/ неоптимальна	
<b>13.</b>	Якість формування матриці відповідності ПРН ОК		
13.1	«Щільність» розподілу відповідності <sup>1)</sup>	Оптимальна/ неоптимальна	
13.2	Роль кваліфікаційної роботи у забезпеченні ПРН <sup>1)</sup>	Оптимальна/ неоптимальна	
13.3	Роль практик у забезпеченні ПРН <sup>1)</sup>	Оптимальна/ неоптимальна	
<b>14.</b>	Відповідність розроблених матриць вимогам стандарту	Так/Ні	
<b>15.</b>	Обсяг (у кредитах ЄКТС), що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відповідає вимогам	Так/Ні	
<b>16.</b>	Каталог вибіркового дисциплін циклу фахової підготовки наявний та розміщений на сайті та в каталозі освітніх програм	Так/Ні	
<b>17.</b>	Дисципліни вибіркової частини ОП професійної підготовки відповідають профілю підготовки (назві ОП), є різнобічними, надають можливість поглибити знання з окремих напрямів професійної діяльності, можливість диверсифікації знань, не дублюють одна одну та обов'язкові ОК.	Так/Ні	
<b>Навчальний план</b>			
<b>18.</b>	Відповідність графіка навчального процесу встановленим вимогам	Так/Ні	
<b>19.</b>	Навантаження одного навчального року в обсязі 60 кредитів ЄКТС (крім третього рівня вищої освіти)	Так/Ні/Не передбачено	
<b>20.</b>	Відповідність обсягу та видів практики вимогам стандарту	Так/Ні/Не передбачено	
<b>21.</b>	Відповідність атестації вимогам стандарту	Так/Ні	
<b>22.</b>	Дослідницька (наукова) компонента за ОНП магістра становить не менше 30%	Так/Ні/Не передбачено	
<b>23.</b>	Обсяг аудиторного навантаження у встановлених межах. Відсутні значні розбіжності в обсязі аудиторного навантаження між окремими ОК	Так/Ні	
<b>24.</b>	Розподіл форм підсумкового контролю за ОК є оптимальним з урахуванням графіку навчального процесу та стимулюючої ролі підсумкового контролю у формі іспиту	Так/Ні	
<b>25.</b>	Оптимальний розподіл курсових робіт (проектів) як видів завдань, що забезпечують поглиблену фахову та наукову підготовку з обґрунтуванням їх ролі у формуванні програмних результатів навчання (крім третього рівня вищої освіти)	Так/Ні/Не передбачено	
<b>Оцінювання процедури перегляду</b>			
<b>26.</b>	Зауваження за результатами процедур зовнішнього забезпечення якості (акредитації ОП) враховано	Так/Ні	
<b>27.</b>	Зауваження за результатами процедур ВСЗЯ враховано	Так/Ні	
<b>28.</b>	Зауваження за результатами оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОП враховано	Так/Ні	
<b>29.</b>	Процедури, передбачені ВСЗЯ університету, дотримано	Так/Ні	



МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету	стор.21
СумДУ	Додаток 4 – Експертний висновок за результатами оцінювання освітньої програми	Версія 05

<b>ДОДАТКОВІ КРИТЕРІЇ, ВИЗНАЧЕНІ ГРУПОЮ ЕКСПЕРТИЗИ ЯКОСТІ ОП<sup>23)</sup></b>		
<b>30.</b>		
<b>31.</b>	Зауваження, пропозиції та рекомендації (за потреби) <sup>24)</sup> :	
<b>32.</b>	Коментар розробника(ів) на рецензію (за потреби):	
<b>33.</b>	Загальний висновок: Освітню програму рекомендовано до розгляду Радою з якості інституту/факультету Освітню програму рекомендовано до розгляду Радою з якості інституту/факультету з усуненням зауважень, наведених в п.29 Освітня програма потребує доопрацювання в частині..... Освітню програму не рекомендовано до розгляду Радою з якості інституту/факультету	

#### **Голова Групи експертизи якості ОП**

Посада, науковий ступінь, вчене звання \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

#### **Члени Групи експертизи якості ОП з-поміж НПП**

Посада, науковий ступінь, вчене звання \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

Посада, науковий ступінь, вчене звання \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

Посада, науковий ступінь, вчене звання \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

#### **Члени Групи експертизи якості ОП – представники студентського самоврядування**

Посада \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

Посада \_\_\_\_\_

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ \_\_\_\_\_

<sup>23)</sup> Визначаються за пропозиціями членів Групи експертизи якості ОП, інших зацікавлених в реалізації ОП осіб та як правило спрямовані на врахування індивідуальних особливостей ОП, наприклад в частині потреби в специфічному матеріально-технічному чи інформаційному забезпеченні, наявності сертифікатних програм, програм академічної мобільності тощо

<sup>24)</sup> За результатами експертизи можуть вноситися пропозиції щодо зміни всіх елементів ОП та навчального плану, крім визначених стандартами, зокрема: цілей, фокусу ОП, програмних компетентностей та результатів навчання за ОП; навчального плану в цілому або його частин за обсягом, структурою та змістом (крім визначених нормативною базою університету); змін навчального навантаження; переліку ОК; графіка навчального процесу тощо

МОН України	Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 5 – Схема перегляду та оновлення/модернізації ОП	стор.22
СумДУ		Версія 05

### Схема перегляду та оновлення/модернізації ОП

№	Етапи	Вихідні документи
<b>1.</b>	<b>Моніторинг ОП</b>	
1.1	Аналіз тенденцій розвитку спеціальності та розвитку ринку праці	Аналітичні матеріали за результатами.
1.2	Аналіз галузевого та регіонального контексту	
1.3	Порівняльний аналіз ОП аналогічного напрямку, що діють в провідних закордонних та українських ЗВО	
1.4	Зіставлення позицій університету у тематичних та інституційних рейтингових проєктах зі спеціальності, професійного анкетування тощо	
1.5	Аналіз результатів опитувань здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів	Протокол(и) РПГ (за потреби), яким визначається доцільність внесення змін в ОП
1.6	Аналіз працевлаштування та подальшого кадрового зростання випускників відповідних ОП та, за можливості, порівняння цих показників із показниками випускників аналогічних ОП інших закладів вищої освіти	
1.7	Аналіз результатів акредитації ОП	
1.8	Моніторинг успішності та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	
1.9	Аналіз інфраструктурного, кадрового та/або інших ресурсних умов реалізації ОП.	Протокол(и) Експертної ради роботодавців
1.10	Експертне оцінювання актуальності змісту та підготовленості випускників до професійної діяльності представниками ринку праці з залученням Експертних рад роботодавців	
<b>2.</b>	<b>Перегляд ОП</b>	
2.1	<i>За результатами моніторингу ОП (етап 1) гарант приймає рішення про модернізацію ОП, організує розробку проєкта ОП та навчального плану</i>	Проекти ОП, навчального плану. Протокол розширеного засідання РПГ спільно з ЕРР, яким визначається потреба в модернізації ОП
.1	Розгляд проєкту ОП на розширеному засіданні РПГ із запрошенням Експертної ради роботодавців, інших стратегічних партнерів та подальша рекомендація до процедур обговорення та рецензування *	Посилання на каталог
.2	Оприлюднення на вебсайті СумДУ у Каталозі ОП відповідного проєкта	
.3	Спрямування ОП РПГ на зовнішнє рецензування експертам з-поміж представників роботодавців та стратегічних партнерів, профільних ЗВО, діяльність яких пов'язана з профілем ОП*	Рецензії від представників ринку праці, академічної спільноти
.4	Узагальнення результатів громадського обговорення та рецензування, оприлюднення зведеної інформації на сайті кафедри, що визначена випусковою за цією ОП	Протокол засідання РПГ, яким визначається врахування пропозицій та зауважень, що надійшли (номери відповідних протоколів фіксується в ОП). Таблиця пропозицій та зауважень стейкхолдерів. Посилання на сайті випускової кафедри
.5	Подача пакету документів на розгляд Ради з якості інституту/факультету*	
.6	Експертиза ОП Групою експертизи якості ОП, яка входить до складу Ради з якості інституту/факультету *	Експертний висновок
.7	Обговорення на Раді з якості інституту/факультету, рекомендація до розгляду на Раді з якості СумДУ*	Витяг з протоколу засідання Ради з якості
.8	Розгляд та рекомендація до затвердження ОП Радою з якості СумДУ*	Витяг з протоколу засідання Ради з якості
.9	Затвердження ОП вченою радою СумДУ	Протокол засідання вченої ради

МОН України		Положення про освітні програми вищої освіти Сумського державного університету Додаток 5 – Схема перегляду та оновлення/модернізації ОП	стор.23
СумДУ			Версія 05
2.2	<i>Гарант приймає рішення про оновлення ОП</i>		Протокол(и) засідань РПГ, ЕРР, спільні протоколи.
2.3	2.1.1	Результати перегляду фіксуються в протоколах та відбиваються у відповідних структурних елементах ОП (навчальних планах (зміни в навчальному навантаженні за окремими ОК, зміни в графіку освітнього процесу), РПНД, програмах практик, матеріалах лекційних та практичних занять, тематиці курсових та кваліфікаційних робіт тощо)	
2.4	<i>Гарант приймає рішення про залишення ОП без змін.</i> Результати перегляду фіксуються в протоколах		Протокол(и) засідань РПГ, ЕРР, спільні протоколи

*\*Недоліки, за результатами експертизи/рецензування, мають бути усунуті для переходу на наступний етап. У разі негативного висновку документація по ОП повертається розробникам на доопрацювання*